

AMERİKA’NIN GİZLİ (!) ULUSAL GÜVENLİK BİLGİLERİ

Doç.Dr.Sait YILMAZ*

Giriş

Bilinen bir hikâyedir. Bir zamanlar bir İngiliz ajanı Kraliçe için “Aptal” der. İngiliz İçişleri Bakanlığı ajanı mahkemeye verir. Ancak, ajanın mahkemeye verilmiş nedeni “Kraliçeye hakaret” değil, “ulusal sırları deşifre etmek”tir. Geçtiğimiz hafta içinde Amerikan basınında ülkenin ulusal güvenlik bilgilerinin deşifre edildiğine dair pek çok haber ve yorum çıktı. Beyaz Saray’da Obama’ya yakın yetkililer tarafından sızdırıldığı iddia edilen bilgiler New York Times gazetesinde yer aldı¹. Basına sızdığı iddia edilen bu bilgilerin öne çıkanları Obama’nın elinde bulundurduğu bir ölüm listesine göre pek çok kişinin ölümüne karar vermesi, bir diğeri Stunnex adı verilen bir virüs programının İran nükleer silah edinme faaliyetlerini önlemek için saldırgan bir biçimde kullanılması ve son olarak da Yemen’de El Kaide içine bir intihar bombacısının sızdırılması idi. Bunlardan Obama’nın düzenli şekilde insan avlayan bir ölüm şebekesinin karar vericisi olması en dikkat çekici olanı idi. Biz Uludere’de sınırın öbür tarafından girmeye kalkan 28 vatandaşımızı kaza ile öldürmeyi hala tartışırken, Obama iktidara geldiği günden beri çoğu masum binlerce kişiyi (vatandaşı olup olmamasına bakmadan) terörist olma şüphesi ile öldürmeye devam ediyor. Üstelik Amerika’da buna kimsenin itirazı da yok. Yani bu haberlerden sonra kimse Obama’yı canilikle, masum insanları da öldürmekle suçlamadı. Amerikan basınındaki tartışmaların nedeni “gizli ulusal sırların ifşa edilmesi”dir. Bu makalede, Obama döneminde Amerikan dış politikasında dönen gizli (!) işleri gözden geçireceğiz.

Obama’nın terörle mücadele konsepti..

New York Times gazetesinde yayınlanan haberde dünya genelinde çeşitli yerlerde bulunan şüpheli teröristlerin resimleri ve biyografilerinin bulunduğu bir kitapçıktan her Salı günü öldürüleceklerin nasıl seçildiği haberi yer aldı. Bunların bir kısmı drone denilen insansız hava araçları ile bir kısmı da özel kuvvetler veya CIA yolu ile öldürüldü ve bu suikast kampanyası halen devam etmektedir. Bu haber aslında bir bilgi sızıntısı değil, aylardır çeşitli kaynaklarda yer alan yani bizce malum olan bilgilerin detayları idi². Şimdi gündeme yeni gibi getirilmesinin nedeni Obama’nın ülkenin yaşadığı ekonomik kriz yanında seçimler öncesi düştüğü zayıf durumdan istifade etmek olarak değerlendirildi. Suriye karşısında kilidi açamayan, İran tarafından oyalanan, Bağdat’ta son raundu da kaybeden, Putin tarafından aşağılanan, en son G-8 ve NATO Zirvelerinde kendi personeli tarafından zor durumda bırakılan Obama’nın işi gerçekten çok zor. Usame bin Ladin’in öldürülmesi ise Obama yerine başkaları tarafından sahiplenildi. Obama artık terörist olarak belirlediklerine ölüm dağıtan, yalnız ve kararlı bir drone savaşçısı kısaca bir ölüm meleği olarak resmedilmektedir. Hâlbuki Obama, 2008’de başkan olurken barış yapıcı, Nobel ödüllü, nükleer silahlanma karşıtı, dünyadan Amerika’nın yaptıkları için özür dileyen biri olarak lanse edilmişti. Obama, Amerikan seri cinayetlerinin komuta aletini çok sık kullanan bir başkan olarak tarihe geçmektedir³. Amerika drone’lar ile insan öldürmenin ucuz yolunu bulmuş, teknolojinin keyfini çıkarmaktadır. Ölen

* İstanbul Aydın Üniversitesi Ulusal Güvenlik ve Strateji Merkezi Başkanı, saityilmaz@aydin.edu.tr

¹ Makalenin orijinali için bakınız; Jo Becker and Scott Shane: Secret ‘Kill List’ Proves a Test of Obama’s Principles and Will, New York Times, (May 29, 2012).

² Bu bilgileri daha önce yayınlamıştım, Bakınız; Sait Yılmaz: Terörle Mücadele ve İstihbarat, 21. Yüzyıl Sitesi, (18 Ocak 2012). http://www.21yyte.org/tr/yazi6457-Terorle_Mucadele_ve_Istihbarat.html

³ Charles Krauthammer: Obama is 'our drone warrior president', Washington Post, (June 5, 2012).

teröristlerin ve masum insanların konuşma ve savunma hakkı yoktur, işin güzel yanı onları hapisanede beslemeye de gerek kalmamıştır.

Obama yönetiminin ulusal güvenlik politikasına göre Amerikan halkının neler olup bittiğini öğrenme hakkı çok sınırlıdır. ABD yönetimi hassas ulusal güvenlik konuları üzerinde sıkı bir denetim uygulamaktadır⁴. Sızdırıldığı iddia edilen bilgiler iç kamuoyu malzemesi haline getirilmiş ama dış politikada zarar getirmemesi için belirli bir hesap yapılmış niteliktedir. Böylece Obama'nın gerçekte pek iyiliksever olmadığını, ikiyüzlülüğünün kendi kaynakları ile kanıtlandığını görüyoruz. Sadece Pakistan'da yapılan 300 drone saldırısı ile 1.800-2.800 kişi öldürülmüştür. Diğer ülkeleri, CIA ve özel kuvvetlere ölüm listesinden düşenleri de eklerseniz resmin ne kadar vahim olduğunu biraz daha iyi anlarız. Örneğin Yemen'e 15 Mayıs 2011'de gönderilen bomba 27 kişiyi öldürmüştü bunlardan 8'i tamamen (biri 16 yaşında üç Amerikalı dâhil) suçsuzdu. 2009 sonunda gene Yemen'de 14 kadın ve 21 çocuk aynı şekilde öldürülmüştü. Seçim öncesi Guantanamo'yu kapatacağını söyleyen Obama, bu sözünde durmadığı gibi yeni işkence metotları (su tahtası) getirdi ve arkasındaki emekli general ve amiral danışman ordusu ile maksimum terörist öldürme stratejisine geçti. İktidara gelince Obama'nın teröristlerin işkence gördüğü ülke dışındaki CIA hapisaneleri ile ilgili bir itirazının da olmadığı anlaşıldı. Amerika'nın adının kötüye çıkmaması için bu tesislere yeni bir isim verildi ve konu kamuoyu dikkatinden kaçırıldı.

Obama'nın terörle mücadele metodu olan hedefli öldürme sistemi "Whac-A-Mole" denilen bir yaklaşımla izah edilmektedir⁵. Whac-A-Mole, lunaparklarda beş delikli bir zeminden rastgele kafasını çıkaran köstebeklerin kafasına vurarak puan kazanılan bir oyun. Obama'nın yönteminde havadan görülen hedeflerin sivil ya da suçsuz olup-olmadıklarına bakılmaksızın derhal vurulması ve mümkün olduğunca daha fazla sayıda insanın öldürülmesinin amaçlanması bu oyunu çağırıştırıyor. Sayıya dayalı yeni öldürme sisteminde tüm ölümler iki sayılı haneler içinde gerçekleşti yani kimse yalnız başına öldürülmedi. Kim olduklarına bakılmadan cesetler sayıldı. Kongre üyeleri, Obama'nın tutuklama ve alıkoyma konusunda bir politika üretememiş olmasından dolayı, mahkûm almak yerine öldürmeye odaklandığını düşünüyorlar. Pakistan'daki ABD Büyükelçisi Cameron P. Munter bile CIA'nın asıl görevinin öldürmek haline gelmesinin ABD dış politikasına zarar verdiğinden şikâyet ediyor. Bu işlerin elebaşısı olarak ise Obama'nın terörle mücadele danışmanı John O. Brennan tarif ediliyor. Brennan, Beyaz Saray'ın altındaki yuvasından teröristleri takip eden ve insafsız modern savaşı uygulayan kişi olarak görülüyor. Konu ülke çıkarları ve ulusal güvenlik gibi muğlâk gerekçelerin arkasına saklandığında ABD'de kimsenin bu acımasız insan avına itirazı olmuyor ve Obama bildiği tek oyunu oynamaya devam ediyor. Daha kaç kişinin öldürüleceği ve ölüm listesine kimlerin gireceği ucu açık bir konu.

Obama'nın gizli işleri ve açığa çıkmayı bekleyenler..

2009 yılında Kahire'de yaptığı konuşmada Obama, ABD'nin asla İslam ile savaşta olmayacağını söylemişti. Ama bu sözlerden birkaç ay sonra pek çok Müslüman ülke içinde ABD çıkarlarına uygun görülmeyen hedeflere en radikal saldırılar başlatıldı. Drone'lar Amerikan gücünün ve suçsuz sivilleri de öldürmenin

⁴ Daily News: Editorials, (June 08, 2012) http://articles.nydailynews.com/2012-06-08/news/32128893_1_drone-campaign-committee-chairwoman-dianne-feinstein-stuxnet Open secrets

⁵ Jo Becker and Scott Shane: Secret 'Kill List' Proves a Test of Obama's Principles and Will, New York Times, (May 29, 2012).

sembolü oldu. ABD hükümetinin ulusal güvenlik mekanizmasının içindeki 100'den fazla kişi hemen her hafta güvenli telekonferans metodu ile Pentagon'un koordinatörlüğünde mevcut şüphelilerin biyografileri üzerinden ölme sırası gelen kişiyi Obama'ya tavsiye ediyor. El Kaide'den Somali'deki Şahab militanlarına kadar tüm dünyada terörist olarak damgalanan kişilerin içinden Powerpoint sunusu ile hedef seçme toplantısının mimarı Obama'nın kendisidir. Seçilen isimler Beyaz Saray'da Brennan'da toplandıktan sonra Obama'nın onayına sunuluyor. Bu cinayetler sadece El Kaide elemanlarını değil, Taliban mensupları dâhil, kim hedef seçilirse onu buldu. Örneğin Pakistan'daki Taliban liderlerinden Mesut, karısı ve çocukları ile birlikte öldürüldü. Zayıfların bu kadar çok olmasının nedeni ise misket bombası denilen içinden pek çok bomba çıkan mühimmatın kullanılmasıdır. Bu sadece hedefi değil, yanındaki herkesin de öldürülmesine yol açmaktadır. Hedefli öldürme sistemi hem ucuz hem ülke içinde siyasi olarak savunulabilir hem de asgari Amerikan askeri kaybına neden olduğundan iyi bir yöntemdir.

Obama iktidara geldiğinden beri Wikileaks dâhil altı bilgi sızması yaşandı⁶. Bu da Obama iktidarının gizli bilgileri koruyamadığı eleştirilerini yükseltti. Şeffaflığa söz vererek ve özgür dünyanın lideri iddiası ile iktidara gelen Obama bugün hiç olmadığı kadar gizlilik içinde çalışmak, yaptığı işleri saklamak istiyor. New York Times'da çıkan makale üzerine gizli bilgilerin yayınlandığı gerekçesi ile soruşturma başlatan ABD hükümeti, Yemen'deki suikast haberinin yayınlanmaması için Associated Press'e baskı yapmıştı⁷. Usame Bin Ladin altı kişilik Amerikan SEAL timi (bu timi taşıyan helikopter daha sonra Taliban tarafından vuruldu) ile öldürüldüğünde Obama ortaya çıkıp -benim emrim, demişti. Dört ay sonra başka bir SEAL timi 38 kişiyi birden öldürdü. Usame Bin Ladin'in öldürülmesinden sonra tek bir resim dahi yayınlanmaması, nasıl öldüğünün ve gömüldüğünün muamma olması da Obama ile ilgili diğer kötü bir sicil olarak Amerikalıların kafasında yer almaya devam ediyor. Hâlbuki Obama Usame Bin Ladin öldürüldüğü olaydaki Durum Merkezi'ne basın mensupları hatta Hollywood film yapımcılarını almıştı. Yakın zamanda ABD'nin diğer bilgi sızıntıları arasında şunlar bulunmaktadır;

- İsrail ile birlikte İran nükleer tesislerine "Olimpiyat Oyunları" isimli program içinde (Stuxnet) virüsünün sokulması.
- Bir ABD insansız hava aracının Afgan/İran sınırında uçarken İran tarafından indirilmesi ve çok gizli kripto ve komuta şifrelerini ele geçirmesi.
- Amerika'nın insansız hava aracı kullanma metotlarının açığa çıkması.
- Usame Bin Ladin'in yerini söyleyen ajanın şu anda Pakistan'da bir hapisanede 30 yıla mahkûm olmuş olması.
- Türkiye'de Uludere'ye yakın sınırın öbür tarafında öldürülen 28 Türk vatandaşı ile ilgili yanlış istihbaratın ABD kaynakları tarafından verildiği.

Amerikan anayasasına göre ülkeye gerçek veya ani bir tehdit olmadıkça Başkan'ın tek taraflı olarak bir askeri saldırı başlatma yetkisi yoktur. İran konusunda olduğu gibi böyle bir saldırı için önceden Kongre'nin onayı gerekmektedir. Bu konu Bush döneminde hem Hillary Clinton hem de başkan adayı McCain tarafından da dile

⁶ Brad Knickerbocker: Obama administration scrambles to show it's not leaking national security secrets, The Christian Science Monitor , (Jun 09, 2012).

⁷ Michael Calderone: New York Times Scoops Spur Calls For Investigation, White House Responds, Huntington Post, (June 6, 2012). http://www.huffingtonpost.com/2012/06/06/new-york-times-leaks-white-house_n_1574499.html

getirilmişti⁸. Bazı yazarlar Obama'nın zayıf gözüktüğü bir zamanda bu bilgileri kasten sızdırarak Amerikan güvenliği konusunda ne kadar güçlü bir rol oynadığı imajını yaratmak istediğini düşünüyor. İlginç olan terörist avlayacağım diye önüne geleni öldüren ABD, PKK ile mücadelede Türkiye'ye siyasi çözümü, teröristlerle görüşmeyi, sadece Güneydoğu Anadolu'da değil tüm bölgede Büyük Kürdistan'ı kurmayı tavsiye ediyor, Türk hükümetine uygulama planı veriyor. Nitekim Amerika'nın dış politikada en başarılı olduğu ülke Türkiye oldu. Türk başbakanını Ortadoğu'nun dönüştürülmesinde "eş başkan" yapan ABD, iç politikada askerlerin by-pass edilmesi için verilen destek karşılığında Türkiye'den Irak ve Kürdistan için istediği şeyleri alıyor, Amerikan planı tıkır tıkır işliyor. Ancak bu gizli işbirliği ABD kamuoyu için çok önemli olmadığından açığa çıkması zamanını bekliyor. Ekonomisi çöken, işsizliğin had safhaya geldiği ve borçların hızla arttığı ABD'de, dış politika Obama'nın övündüğü tek alandır. Nitekim Charles Krauthammer'a göre Hillary Clinton, Obama'dan daha iyi performans gösteriyor⁹ zaten Obama yönetiminin başarı hanesine ancak dış politikada bir şeyler yazılabiliyor. Peki, Hillary'nin cephesinde durum nedir? Şimdi ona bakalım..

Hillary Clinton'ı nasıl bilirdiniz?..

Obama, Clinton'ın dışişleri bakanı olmasını istemiş olsa da pek çok sınırlama getirmişti. Yardımcısını seçmesine izin verilmiş ama diğer atama istekleri reddedilmişti. Dışişleri Bakanlığı ile Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC) arasındaki gerilim de devam ediyor. Obama, Guantanamo'nun kapatılmasından vazgeçilmesi, Afganistan'a gönderilecek kuvvetin sınırlandırılması ve İsrail'in yerleşim faaliyetlerini durdurması isteği gibi önemli kararlarını ona danışmadan açıkladı. Ancak Obama, Clinton'ı dinliyor, haftada bir baş başa görüşüyorlar ve bir defa da Ulusal Güvenlik Danışmanı ve Savunma Bakanı ile birlikte bir araya geliyorlardı. Günlük olarak Clinton, NSC içinde görüşlerini dile getirirse de nihai tartışmalar Obama'nın en yakın yardımcıları ile Beyaz Saray'daki küçük odalarda yapılıyordu. Clinton, Dışişleri Bakanlığı'nın etkisini güçlendirmek gibi başka yollar buldu. Pentagon'un cebinin derinliklerindeki Amerikan dış yardım stratejisi ve yeni yardım fonları üzerindeki kontrolünü artırdı. Savunma Bakanlığı'ndaki danışman sayısını 15'den 100'e çıkararak Dışişleri bürokrasisini oldukça güçlendirdi. Böylece ulusal güvenlikle ilgili önemli kararların alınmasında Savunma Bakanlığı'nı yanına çekmiş oldu. Bunlara iki örnek Afganistan'daki birliklerin kalış süresi ve büyüklüğü ile Usame Bin Ladin'in resimlerinin yayınlanmaması ile ilgili kararlardı. Robert Gates ile olan yakınlığını 1994'de Bill Clinton'ın kurmay başkanı olan yeni savunma bakanı Leon Panetta ile sürdürmektedir.

Clinton, Amerika Libya'yı işgal etmeden perde arkasından Kaddafi'yi öldürttüğü ve komşularını isyanı desteklemeye teşvik ettiği için gurur duyuyordu. 12 Mart 2011'de Arap Zirvesi, BM'den uçuşa yasak bölge ilanı istediğinde bunu sadece ABD'nin yapabileceğini biliyordu. Clinton'ın cevabı şu olmuştu; "uçuşa yasak bölge sivilleri koruyamaz, siz Katarlıları, (Birleşik Arap) Emirliği ve Ürdün'ü karada Kaddafi güçlerini yenmek için ikna edin". Bu Rusya'nın Amerika'nın liderliğindeki askeri müdahaleye geleneksel vetosunu kırma şansı da verdi. Clinton, Rus Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov ile yaptığı 15 dakikalık telefon konuşmasında Kaddafi güçlerini doğrudan vurma konusunda ikna etti ve 200'den fazla Tomahawk füzesi Libya'daki

⁸ Glenn Greenwald: A Democratic columnist channels Bush, Rove and Palin to malign Obama's critics as Terrorist-lovers, (Jun 14, 2012).

⁹ Charles Krauthammer: Silly Season, Washington Post, (June 14, 2012).

hedeflerini vurdu. ABD, diğer yandan Fransız, İngiliz ve Arap savaşçılarını komuta kontrol desteği sağladı. Perde arkasından iş çevirme Kaddafi'nin Tripoli'den kaçması ile arttı. Kaddafi'nin hunharca öldürülmesinin ardından ABD Dışişleri Bakanı Clinton, bir C-17 uçağı ile Libya'yı ziyaret ettikten iki gün sonra uzun zamandır yardım ettiği Huma Abedin, Kaddafi'nin yakalandığı haberini verdi. Clinton'ın tepkisi ise şu sözler oldu; "geldik, gördük, öldü"¹⁰.

Hillary Clinton, Tripoli'den iki gün sonra Afganistan'a giderken çok kutuplu ve ağlar ile örülmüş dünyada farklı tehdit ve fırsatlara mümkün olduğu kadar etkili olacak bir güç yapısı oluşturduklarını söylemekteydi. Clinton, ülke dışında kamu diplomasisi ile teknolojinin bir arada olmasının mimarlığını yaptı. Dışişleri Bakanlığı'nın bilgisayar eğitimi ve rejim muhaliflerinin izlenmesini önlemek için geliştirilen program bütçesini 15 milyondan 45 milyon dolara çıkardı. Bu programlar Libya'da başarıyı getirdi ve Suriye'deki yavaş gelişme ise bütçeye bağlı olarak sistemlerin etkili kullanılmamasına bağlanmaktadır. Kablolulu haberleşmede sorun çıktığında Clinton büyükelçilikleri Twitter ve Facebook kullanmaya yöneltti. Halen dışişlerinin 192 Twitter ve 288 Facebook hesabı bulunmaktadır. Bu yüzden Clinton'ın kızı annesini "Tekno Anne (TechnoMom)" olarak adlandırmaktadır. Clinton'a göre; "Katılım çağındayız ve mesele katılımın nasıl bir sonuç vereceği, katalizör olacağı, üyeleri ve çeşidi ile karar vermemizdir." Clinton, bu değişimleri sürekli kılabilmek için her diplomatın dönüşümlü olarak Dış Hizmetler Enstitüsü'nde sosyal medya eğitimi almasını sağlamaktadır. Clinton, son zamanlarda gevşeyen NGO'ları işbirliği yapmaya zorladı ve 67 program dâhilinde fon vererek sayısız kuruluşla müşterek girişimler başlattı. Clinton, rekor sayıda seyahat, özel kurumlarla yeni ortaklıklar ve dışişleri bakanlığının yeni memurlarından sosyal medya için atanmış büyükelçilere kadar herkesi kullanarak başarılı olmaktadır.

Sonuç yerine..

Obama'nın terörle mücadele politikası ile ne El Kaide ne de terörü besleyen kaynaklar bitecektir. Yapılan drone saldırıları Yemen'de sadece Amerikan düşmanlığı artırmadı, El Kaide uzantısı Ensar El Şeria, hem eleman sayısını hem de kontrol ettiği bölge alanını artırdı¹¹. Drone'ların öldürdüğünden daha fazla terörist yarattığına da şüphe yok. Diğer yandan Obama terörle mücadele ederken kendi ülkesini terörist bir ülke haline getirdi. Bu cinayet sistemi kendilerine de lazım olduğundan Rusya ve Çin ise durumu izlemekten başka bir şey yapmıyorlar. Yapılan anketlere göre 20 ülkenin 17'si (Yunanistan %90, Mısır %89, Ürdün %85, Türkiye %81, İspanya %76) drone kullanılmasına karşı çıkarken, ABD içinde Cumhuriyetçilerin %74'ü, Obama'nın lideri olduğu Demokratların %54'ü, bağımsızların %60'ı drone ile insan öldürülmesini onaylıyor¹². ABD'nin drone saldırılarını en çok destekleyenlerin başında İngiltere (%44), Almanya (%38), Polonya (%38), Fransa (%37), Hindistan (%32) geliyor. Özetle Obama'nın Amerikası dünya genelinde Bush dönemi kadar kötü bir imaja sahip oldu. ABD'nin yürüttüğü ve Türkiye'nin de dâhil edildiği çoklu savaşlar ve örtülü operasyonların listesi ve kirli işler buraya sığmayacak kadar çok. 26 Ekim 2011'de 64 yaşına giren Clinton'ı Amerikan kamuoyunun önemli bir kısmı ABD gemisinin kaptan köşkündeki gerçek komutan olarak görmekte, bu da 2016'da tekrar başkanlığa aday olabileceği spekülasyonunu canlı tutmaktadır.

¹⁰ Massimo Calabresi: Hillary Clinton and the Rise of Smart Power, Time Magazine U.S., (Nov 07, 2011).

¹¹ Glenn Greenwald: Al Qaeda's Best Friend, (Jun 13, 2012).

¹² Glenn Greenwald. U.S. Drones Deeply Unpopular Around the World, (Jun 13, 2012).